

Муниципальное бюджетное образовательное учреждение
средняя общеобразовательная школа им. Бавун-оол У.А. с. Элегест
Чеди-Хольского кожууна РТ

Согласовано
заместитель по ВР
 /Кыргыз Л.М./

« 11 » 08 2024г.

Утверждено
директор школы
 /Тулүш Н.М.-Х./
Приказ № 68
от « 11 » 08 2024 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
ВНЕУРОЧНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
«НОМНУЦ ӨННУКТЕРИ»

ДЛЯ 4 КЛАССА
НА 2024/2025 УЧЕБНЫЙ ГОД

Тайылбыр бижик.

Тыва уругларны шын, кижизиг, эртем-билиглиг кижилер кылдыр ооредири — амгы уенин школарыны эн-не кол сорулгаларынын бирээзи. Ужук-бижик номчуп билип эгелээринин эн-не кол дозу- эге класстар. 7-10 харлыынга чедир уругнун чугаа-домаанын ангы-ангы хевирлеринин (бижимел чугаа, номчулга, дыннап билири) сайзыраарынга таарымчалыг уези. Ынчангаш тыва дыл кырынга немелде номчулга эге школага чугула эртемнернин бирээзи.

Бердинген «Номнуң Өңнуктери» деп класстан дашкаар номчулга программа 4-ку класстарнын уругларынга таарыштыр кылдынган. Неделяда 1 шак, а чылда 34 шак болур кылдыр тургускан.

Класстан дашкаар номчулга-уругларны чечен чогаалга хандыкшыдарынын бир аргазы. литературлуг номчулганын чарылбас кезээ.Класстан дашкаар номчулганын кол сорулгалары оореникчилерни уруглар чогаалы-биле таныштырбышаан,номга ынак болурун чедип алыр;уран чогаал дамчыштыр угаан-бодалынын деннелин бедидер;эстетиктиг мозу-будужун хевирлеп,ниити сайзыралын чедип алыры;сагыш- сеткил культуразын бугу талалыг байыдары болур.

Класстан дашкаар номчулга оореникчинин назы-харын амыдыралчы дуржулгазын шынгыы барымдаалаар болганда, номчуурунга сумелеп турар шын шилиттинген турар ужурлуг. Кол черни улустун аас-чогаалы, тыва чечен чогаал,орус болгаш оске-даа хой национал улустун чогаалдары,даштыкы классика ээлээн турарын чугула деп сумелеп турар.

Тыва улустун аас-чогаалынын эн-не дээрэ улегерин эге кластарга ооредип тура , ук чогаалынын эн-не дээрэ улегерин эге класстарга ооредип тура,ук чогаалдарда улусчу чанчыл сагылгаларны уругларга билиндирип база уруглар боттары ону эскерип билиринге чанчыктырар аргаларны ажыглаар. Програмада айыткан кол-кол темалар, чогаалдын хевирлери, авторлар, чогаалдардан ангыда, класстан дашкаар номчулгага кайы авторларны, кандыг номнарны, чогаалдарны сумелээри башкыдан улуг хамааржыр. Оон - биле чергелештир башкы уругларнын кандыг чогаалдарга сонуургалдыын, ук чогаалчынын амгы уе-чадада, ниити литературада ээлеп турар туружун барымдаалап коору база чугула.

Класстан дашкаар номчулга програмазынын база бир кол хевирин,кол озээ - оон хой янзылыг болуп турары. Ол чорук башкыга уругларнын номчулга хереглел-сонуургалын болгаш бот-тускайлан номчуп база сайгарып шыдаар, шыдавазын тодарадып алырын тускайлан номчуп база сайгарып шыдаар,шыдавазын тодарадып алырынга дузалаар,уругларга чогуумчалыг хостуг шилип номчуурунга таарымчалыг байдалды тургузар.

Класстан дашкаар номчуур чогаалдарнын темалары (уенин аайы-биле), жанрлары янзы-буру болур. Бугу салгалдын тыва чогаалчыларынын уруглар

чогаалынга хамаарышкан чогаалдарын башкы назы-хар аайы-биле оваарымчалыг шилип, чогаалдын дыл - домаанче, кижизидикчи утказынче кичээнгей салыр

Кластан дашкаар номчулганын тематиказы, болуктери колдуунда класска номчулга-биле дугжуп турар Болук бурузун болгаш ында кирип турар чогаалдарны ол-ла хевээр дараалаштыр, чурум - чыскаал аайы-биле эгезинден тончузунге чедир ооредири болгаш номчууру албан эвес.

4-ку классчыларнын бот-номчулгазынга эртем—нептерелдиг, документалдыг чогаалдар;ужуралдарлыг тоогулуг тоожулар немежир. Сураглыг кижилернин чогаадыкчы намдары, чагаалары, демдеглелдери-биле таныштырар.

Башкы уругларнын хууда сонuurгалын углап башкарбышаан, оларнын сагыш- сеткилин, бодалдарын тода илередип билиринге ооредир болгаш чогаадыкчы салым- чаяанын дашкаар ажилдарга уругларнын идепкеймн кодуруп. литературалуг викториналар болгаш оюннар, эскурсиялар, турнирлер эрттиреринге киржилгезин чедип алыр.

КАЛЕНДАРЬ-ТЕМАТИКТИГ ПЛАННААШКЫН

Чылда - 34 шак, неделяда - 1 шак.

№	Өөренир темалары	Шагы	Ай хүнү	
			план	факт
1.	К.Чульдум. «Мээң Тывам» С.Сүрүң-оол «Тыва чоннуң ыры»	1	06.09	
2.	Валерий Шаравии «Төрээн дылынга ынак болуру». Аяс Санчай-оол «Төрээн дылым – алдын аржаан».	1	13.09	
3.	С.Сүрүң-оол «Си генчилер» М.Кыргыс «Кеж-ээ күзүм»	1	20.09	
4.	Чогаадыг «Дүжүт ажаалдазы» А.Монгуш «Күстүң хүрү»	1	27.09	
5.	Тыва улустуң кожамыктары болгаш ырылары.	1	04.10	
6.	Көгүдүглөр. Чеченнер чугаазы. Бодалгалыг ты- вызыктар.	1	11.10	
7.	М.Эргеп «Хараар Коля»	1	18.10	
8.	К.Кудажы «Чүрек иштинде ок» Ч.Кара-«Күске «Кортуктуң караа көскү» Х.Ленов «Анай ларым»	1	25.10	
9.	Чогаадыг «Ир биштер чүге ховартааныл?»	1	08.11	
10.	А. Хертек «Хүн, оон ачы-буяны», «Чер».	1	15.11	
11.	А. Хертек «Эң-не, эң-не»	1	22.11	
12.	М.Эргеп «Бой- дустуң шаажы- лалдары» А.Хертек «Тынын үспе»	1	29.11	
13.	Анчымаа Хертек «Аржаан деп- чул?», «Аржаан ээзиниң килеңи».	1	06.12	
14.	А.Толстойнуу- биле «Арзылаң, шортан болгаш- кижии». И. Бадра «Аштырган арзы- лаң».	1	13.12	
15.	Салим Сүрүң-оол «Кайда-даа кыш» К.Ушинский «Хуулгаазын кыш»	1	20.12	
16.	К-Э.Кудажы «Уйгу чок Улуг-Хем» (үзүндү). А.Монгуш «Кыш»	1	27.12	
17.	Чогаадыг «Кыжын чүге соогул, чайын чүге изигил?» «Кыжын» Степан Сарыг-оол (сайгарылга чокка чүгле номчууру).	1	17.01	

18-19.	«Өг. Өгге хол- башкан бурунгу ёзулалдар» М.Кенин-Лопсанны-биле. А.Хертек «Өгге йөрээл».	2	24.01 31.01	
20.	С. Монгуш «Ша- гаа байырлалы» А.Хертек «Шагаа йөрээлдери»	1	07.02	
21.	С. Монгуш «Дөрт чүзүн малым сиңген дөрбелчин дег кажыктарым».	1	14.02	
22.	С.Сүрүң-оол «Тайбың – бистиң чүткүлүвүс». Проект «Февраль 23–Ада-чурт камгалакчылары нын хүнү».	1	21.02	
23.	А.Даржай «Ава». Монгуш Эргеп «Бистиң кырган- ававыс».	1	28.01	
24.	А. Хертек «Үш эки мөзү, дөрт багай мөзү», «Бак сагыш».	1	07.03	
25.	И.Крылов «Куу, Рак болгаш Шор- тан», «Дуб адаанда Хаван» А.Салчак «Ала-Сааскан» (Басня)	1	14.03	
26.	О.Биче-оол «Алышкылар» М.Кыргыс «Харам оол»	1	21.03	
27.	Апрель 12 – космонавтика хүнү./Онза солун октаргай (уруглар боттары шилип алыр).	1	04.04	
28.	Күстүгүр Сат «Дамды». А.Купринни- биле «Кара- баарзыктар». Хөвөңмей Ойдан- оол «Үрезинчи- геш».	1	11.04	
29.	Чурумалдыг чогаадыг «Чымырааган чылыг час». Алексей Арапчор «Частың хүлүмзүрүү».	1	18.04	
30.	В. Л. Биче-оол, К. О. Шактаржык «Хомушку Чүргүй-оол», «Шумов алышкылар».	1	25.04	
31.	А. Хертек «Блокада хлеви». В.Сагаан-оол «Майның тос».	1	02.05	
32.	К.Чамыяң «Олчалыг хүн»	1	07.05	
33.	Чогаадыг «Чайгы планнарым»	1	16.05	
34.	Проект камгалалы «Мээң ынак номум»	1	23.05	